

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่
อำเภอจาง จังหวัดลำปาง

ชื่อผู้เขียน นายสุรพงศ์ นวีภักดิ์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการตอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ ประหยัด	ปานดี	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.มนัส	สุวรรณ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์	ปัญญาวัฒน์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การใช้ภูมิปัญญาของปราชญ์ชาวบ้านที่มี
ชาติพันธุ์ต่างกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ (2) ระดับความรู้และระดับการมีส่วนร่วมของ
ชาวบ้านที่มีชาติพันธุ์ต่างกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ (3) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและ
สังคมที่มีผลต่อระดับความรู้และระดับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านที่มีชาติพันธุ์ต่างกันในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 240 คน ในตำบลบ้านร้อง และ
ตำบลบ้านอ้อ อำเภอจาง จังหวัดลำปาง ซึ่งมี 4 ชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาวพื้นราบ ชาวเขาเผ่าเย้า
ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง และชาวเขาเผ่าอีโก้ โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ
ในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย การกระจาย
ความถี่ การหาค่าร้อยละ และสถิติวิเคราะห์โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า (1) ชาวบ้านกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ภูมิปัญญาในรูปแบบของความเชื่อ
พิธีกรรม กฎข้อบังคับ การนำภูมิปัญญาไปใช้ในการปฏิบัติ ได้แก่ การไม่ตัดไม้ทำลายป่า
การไม่ล่าสัตว์ป่า การปลูกป่า การป้องกันไฟป่า (2) ชาวบ้านกลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ใน

การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง แต่มีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ในระดับน้อย (3) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ (รายได้) มีผลต่อระดับความรู้ใน
การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยทางด้านสังคม (ชาติพันธุ์ ระดับ
การศึกษา ความเป็นผู้นำชุมชน) มีผลต่อระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ (อาชีพ) มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยทางด้านสังคม (ชาติพันธุ์ ระดับการศึกษา
ความเป็นผู้นำชุมชน) มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จะประสบผลสำเร็จ ได้ด้วยดีรัฐบาลต้อง
เปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาและ
วิถีชีวิตของชาวบ้าน ซึ่งจะทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

Independent Study Title : Popular Wisdoms and Forest Resource Conservation in Amphoe Ngao, Changwat Lampang.

Author : Mr.Suraphong Chaweepak

M.A. Man and Environment Management

Examining Committee :

Assoc.Prof. Prayad Pandee	Chairman
Prof. Dr.Manat Suwan	Member
Assoc. Prof. Dr.Anurak Panyanuwat	Member

ABSTRACT

The objectives of this research were to study (1) the use of popular local wisdoms on different races in forest resource conservation; (2) the levels of knowledge and people's participation on different races and forest resource conservation; and (3) the social and economics factors affecting the levels of knowledge and such people's participation.

The sample groups were 240 household leaders in Tambon Banrong and Tambon Ban - On, Amphoe Ngao, Changwat Lampang, consisted of 4 races. Those were Ngao local people, Yao, Karen and Akha. A set of questionnaires and interviewing format were used in data collection. Data were analysed by descriptive statistics, consisting of frequency distribution, percentage, and one way ANOVA.

The results of the research showed as follows:

The sample groups showed their local wisdoms in forms of belief, rites and regulations, and they accepted the popular local wisdoms on forest resource conservation for futher implementation, such as conservation of trees, wild animals, planting trees and forest fire prevention.

The sample groups showed their knowledge on forest resource conservation at an intermediate level, and showed their participation on forest resource conservation at a low level.

The economics factor affecting the level of such knowledge was income, while the social factors were races, educational levels and leadership status. The economic factor affecting the level of such participation level was occupation, while the social factors affecting such participation were races, educational levels, and leadership status.

Reccommendation on forest resource conservation were given as that the conservation provided by the government would be successful, if an opportunity was given to local people for participation on resource management. However, such provision should be related to the people's ways of life, and their popular local wisdoms in order to meet sustainable development.